

Mer matlyst på sykehjem

Det har vært mye snakk om valgfrihet i eldreomsorgen. Men når det gjelder noe så grunnleggende i livet som de daglige måltider, må de fleste sykehjemsbeboere spise det de får satt foran seg. Mange eldre mangler matlyst. Underernæring er utbredt. Institusjonsmat fra storkjøkken skjerper ikke appetitten.

Men nå er en holdningsendring på gang. Flere aviser hadde sist uke artikler om god og dårlig sykehjemsmat. Ved Masfjorden sykehjem er det ifølge Bergens Tidende/Aftenposten satt i gang et eget ernæringsprosjekt. Pasientene får hjemmelaget, nylaget og individuelt tilpasset mat. Det brukes ferske råvarer og legges opp til hyggelige måltider. Eldre får igjen matlyst, trives bedre og lever lenger.

VG hadde en tankevekkende oversikt over hvor lite penger kommunene bruker på sykehjemsmat. Aurskog-Høland bruker bare 39 kroner. Eksklusiv moms, riktignok, men likevel et beløp som det er umulig å forestille seg at det går an å leve et døgn på. Hjelmeland bruker mest, hele 122 kroner. Også det er forsvinnende lite, dersom det skal kjøpes råvarer med kvalitet.

I Nationen i sommer kom det fram at noe av grunnen til dårlig sykehjemsmat er anbudssystemet. Det er økonomer og ikke kokker som kjøper inn mat. Målet er å spare penger.

Innsparingen kan fort bli spist opp av vantrivsel, underernæring og sykdom. Og av at mat blir kastet fordi den ikke faller i smak. På et sykehjemsbudsjett utgjør maten en svært liten del av utgiftene, men den er avgjø-

Oppsummert

Sykehjemsmat

1 Temaet får oppmerksomhet og viser en holdningsendring.

Matopplevelse

2 Det blir bedre helse og mer trivsel med tilpasset og hjemmelaget mat.

Valgfrihet

3 Ordet må knyttes til de små, viktige valgene i eldres liv.

rende for trivsel og helse. Det er derfor feil å spare her.

Gode matopplevelser er ekstra viktig i den fasen av livet da det er vanskelig å leve et aktivt og utadventt liv. Måltider kan være dagens høydepunkt dersom det legges til rette for det. Eldre flest vet å verdsette gode råvarer, kokkekunst og sosialt samvær. Duften av nylaget mat er en del av opplevelsen, som blir borte ved levering fra storkjøkken.

Ordet «valgfrihet» blir misbrukt i den politiske debatten når det knyttes til konserners rett til å konkurrere om sykehjemsbeboerne. Det er de små, men livsviktige tingene i hverdagen som gjør at eldre ønsker å bo i eget hjem så lenge som mulig. Valgfrihet er å kunne ta med seg vaner og hverdagens små valg og friheter til sykehjemmet.

SAGT

av andre

Kritisk: Frps Ketil Solvik-Olsen.

FOTO: SCANPIX

Skifte?

* «Høyre jobber ikke lenger for et systemskifte. Høyre jobber innenfor de samme systemer som og rammer som Jens Stoltenberg og Arbeiderpartiet.»

Finanspolitisk talsmann i Frp Ketil Solvik-Olsen til Aftenposten.

Avgrunn

* «Høyre presenterte sitt alternative budsjett i går (torsdag). Frp gjorde det onsdag. Legger vi dem sammen, er det en avgrunn som er på nivå med et helt landbruksbudsjett og nesten like mye som Forsvaret koster landet. Selv verdens beste tryllekunstner ville ha fått problemer med å få det til å henge sammen. Men politikkens kunst skal jo være det umulige.»

Kommentator Harry B.A. Strand i Adresseavisen.

Små kutt

* «Tittelen på skattekapittelet i Høyres alternative statsbudsjett sier en del: «Moderate og målrettede skattereduksjoner». Det har blitt viktigere for Høyre å fortelle at skatteuttene er små enn at de er viktige.»

Kommentator Kjetil B. Alstadheim i Dagens Næringsliv.

Kalkulert

* «Høyres vei bort fra kalkulatorpartiet er godt kalkulert, i en tid da Europa gjennomlever økonomisk ragnarok.»

Politisk redaktør Sjur Holsen i Bergens Tidende.

Nationen arbeider etter Vær varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig avisomtale bes ta kontakt med redaksjonen. Pressens Faglige Utvalg (PFU) er et klageorgan som behandler klager mot pressen i presseetiske spørsmål. PFU holder til i Oslo, tlf: 22 40 50 40. Epost: pfu@presse.no

Vakre ord spekker ingen rype

DAGENS GJEST

Riksantikvarens største utfordring på 100-årsdagen er etter eget utsagn landets ordførere og lokalpolitikere. Overrasket?

Et av de siste opprinnelige stasjonsmiljøene på Hedemarken står i fare for å bli knust til pinneved. Trehusbebyggelsen rundt Løten stasjon danderer seg som et torg uten at noen egentlig hadde tenkt det slik. Men nå skal det rives. Selvfølgelig.

Visst er det gamle trehuset unnselig. Ingen arkitekt ville vedkjenne seg dette. Ingen antikvar ville ta av seg hatten for slike vinduer og tak. Aldri kunne en forretningsdrivende finne på å etablere noe som helst i et lokale som først og fremst er gammelmodig og uhen-siktsmessig. Men det er dette som er Løten.

Det er dette som møter deg idet du går av toget, runder hjørnet på stasjonsbygningen og ser deg rundt. Slik har det vært i generasjoner.

Sykkelparatøren holdt til her. Det var hit du måtte reise når motorklipperen ikke ville mer. Det er hverdagens historie, og

livet er som kjent en sammenhengende rekke av mandager og torsdager, av trivielle hendelser, av småprat og likegyldighet. Slik er det alle steder. Men i Løten gjør stasjonsmiljøet slike dager litt hyggeligere.

Det er flere grunner til at det er slik hos oss, og fellesnevneren handler om frivillighet og entusiasme. For først ble det gamle forsamlingslokalet Bøndernes Hus reddet fra riving, og det har foreløpig skaffet Løten tre splittet nye arbeidsplasser, en stolthet og en omtale de fleste kommuner bare kan drømme om. Så kom Løten Nærstasjon med sin kafé og sitt utsalg av kortreist mat og håndverk. Heller ikke det har gått upåaktet hen.

Viktigst er det likevel at det som tidligere var et søvning tilholdssted for de lokale drosjene, nå er blitt en pulserende del av sentrum. At det ikke skal finnes alternativer til riving for den bygningen som i dag står tom, er derfor ikke til å tro.

«Tenk om ordføreren kunne løfte fram kommunens kulturminner som en ressurs, et gode enten det er den første skolestua i kommunen eller de tre husmannsplassene man måtte ha igjen», uttalte

Sjur Harby

Sjur Harby er arkeolog og skribent

riksantikvar Jørn Holme nylig til NTB i forbindelse med jubileumsfeiringen. Saken kunne du lese i fredagens Nationen.

Men hvorfor skal lokalpolitikere fronte noe som riksantikvar Jørn Holme og miljøvernminister Bård Vegar Solhjell selv er de første til å flykte fra? Hvorfor skal en ordfører ta støytten på hjemmebane når nasjonale myndigheter gang på gang svikter? Hvorfor skal de tro på en rødgrønn kulturminnepolitikk som ikke skiller seg nevneverdig fra en blåfarget?

Hvorfor skal du og jeg, politikeren og ordføreren engasjere oss for landets kulturarv når stemmene stemples som uønskede og marginale? Hvorfor i alle dager skal mannen i gata bry seg når Holme og Solhjell ikke gjør det?

Riksantikvaren feirer seg selv i disse dager. Det skal skåles og skamroses, applauderes og nikkes. Det skjer på ruinene av norsk kulturminnevern og på vår regning. Selvfølgelig.

NYTT LIV

«Det som tidligere var et søvning tilholdssted for de lokale drosjene, nå er blitt en pulserende del av sentrum.»